

персоналом щодо формування культури стосунків персоналу сектору безпеки та оборони. Сутність і зміст спілкування. Спілкування офіцера з підлеглими (розглядається гендерний аспект). Спілкування офіцерів з підлеглими в екстремальних умовах (з урахуванням гендерних особливостей).

Культура міжособистісного спілкування. Проблеми у спілкуванні (з урахуванням гендерних розбіжностей). Шляхи формування культури спілкування персоналу сектору безпеки та оборони. Відомчі стандарти культури поведінки персоналу сектору безпеки та оборони, забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків.

Доцільно, щоб зміст програм гуманітарних та соціально-економічних дисциплін містив гендерну складову.

Причому, важливою є позиція викладача, його досвід. Для того, щоб впроваджувати гендерну проблематику в зміст навчальних дисциплін, необхідно бути компетентним як щодо змісту самої дисципліни, так і щодо гендерної компоненти, так і до методики її викладення. У зв'язку з цим доречною є підготовка науково-педагогічного складу до навчання гендеру. Для цієї категорії доцільно проводити окремі заняття чи спецкурси.

Отже, оскільки результат професійно-педагогічної діяльності в сучасній психолого-педагогічній науці визначається за таким критерієм оцінки праці педагога як успішність діяльності його учнів, вважаємо, що результат інтеграції гендерного компоненту у зміст гуманітарних та соціально-економічних дисциплін має оцінюватись успішністю засвоєння курсантами принципу рівних прав і можливостей чоловіків і жінок.

Список використаних джерел

1. Гендер для медій. За редакції М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. К. 2017. 217 с.

2. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. К.: Основи, 2017. 256 с.

Мисечко Ольга Валеріївна,

професорка кафедри іноземних мов діяльності
Національної академії ДПС України імені Богдана
Хмельницького, кандидатка педагогічних наук, доцента;

Сніца Тетяна Євгенівна,

викладачка кафедри іноземних мов діяльності
Національної академії ДПС України імені Богдана
Хмельницького, кандидатка педагогічних наук, доцентка

ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНИХ ВІДМІННОСТЕЙ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Проблема відмінності чоловічої та жіночої мовних особистостей розроблялася О. Есперсеном і Ф. Маутнером ще на початку

XX століття. Основною ідеєю цих досліджень була перевага «чоловічої» мови над «жіночою».

Одним із результатів розвитку цього напрямку досліджень стало виникнення теорії дефіцитності жіночого мовлення у порівнянні з чоловічим, а в подальшому – теорії диференціації чоловічої і жіночої вербальної поведінки. Н. Пушкарьова пише, що теорія диференціації (від лат. *Differentia* – відмінність, різниця) чоловічої і жіночої мов створила концепцію гендерлектів (за аналогією з діалектами – чоловічої і жіночої мов і відповідно двох культур – чоловічої і жіночої).

Дослідження мови у сфері гендерної лінгвістики показують, що «мова й мовлення чоловіків характеризується агресивністю, стилістикою й передачею почуття переваги». Мова й мовлення жінок відрізняються м'якістю, поступливістю й емоційністю. Жіноче мовлення реалізується через конкретні лінгвістичні засоби:

різноманітність оцінних слів – *kindness/доброта, pride/гордість, wild heart/шалені почуття;*

вигуків – *how/як, why/чому, oh/ох, well/ну, ah/ах;*

модальних дієслів – *could not endure/неможливо витримати, will take/хочеться взяти, should follow/потрібно слідувати;*

окличні речення – *I'm not scared!/Я не боюсь!;*

спонукальні речення – *Come on then/Пішли вже. – і*

питальні речення – *What should I do with him?/Що мені з ним робити?.*

Якщо порівняти жіночу мову з чоловічою, то побачимо, що остання насичене стверджувальними висловленнями – *She's wrong. /Вона неправа. I think... /Я думаю... I know/ Я знаю....*

Найпоширенішими лінгвістичними уявленнями щодо жіночого мовлення є такі:

жінки люблять ставити запитання;

жінки менше вживають ненормативну лексику і рідше використовують різкі висловлювання;

жінки ввічливіші.

Протилежні характеристики чоловіків і жінок, такі як, наприклад, раціональність, стриманість перших і емоційність, відкритість інших, продиктовані не біологічною, а скоріше духовною приналежністю до тієї або іншої статі. Подібні розходження між фізіологічним і духовним станом відображені відповідно у словах «*стать*» і «*гендер*». Поняття «*тендер*» є відносно новим й уведеним представниками руху фемінізму і його необхідно відрізняти від поняття «*стать*», оскільки статеві розходження мають природне походження, а гендерні особливості походять з культури, а не природи. Гендерні особливості, не маючи нічого спільного зі статевою дискримінацією, характеризують мовлення, манеру поведінки й моделі сприйняття світу чоловіками й жінками.

Для збройних сил та інших правоохоронних організацій обговорення та розуміння гендеру ще донедавна означало інтеграцію жінки. Сьогодні урахування гендерних аспектів є невід'ємною

частиною політики військових установ, навчальних закладів та частин, де останніми роками усе частіше працюють відповідні фахівці – радники та координатори з гендерних питань.

Незважаючи на те, що проблема гендерної рівності набуває усе більшої актуальності, виходить на широкий загал, невирішених питань ще достатньо, що відкриває нові можливості для наукових досліджень у цій царині.

Мусевич Руслан Юрійович,
заступник начальника відділу
євроатлантичної інтеграції Національної
академії Національної гвардії України
(координатор з гендерних питань в академії)

ГЕГЕМОНІСТИЧНА МАСКУЛІННІСТЬ У ВІЙСЬКОВОМУ КОЛЕКТИВІ ЯК ВИЯВ ГЕНДЕРНИХ ВІДНОСИН

В суспільстві образ військового в переважній більшості сприймається як образ чоловіка. Образ солдата-героя є міцною і впливовою формою ідеалізованої маскулінності, він пронизує популярну культуру (іграшки, комікси, фільми, серіали, музейні експонати та відеоігри) і диктує підтримку «своїх хлопців» у реальних військових ситуаціях.

Популярна чоловіча культура задоволення від війни говорить про те, що хоча більшість чоловіків не є солдатами, багато людей все ще прагнуть до мілітаризованої символіки [1, с. 3–4]. Заходи, в яких домінують чоловіки, такі як контактні види спорту, ризиковане керування автомобілем, ризик у справах, акти насильства та агресії можна вважати «ритуалізованою боротьбою» для чоловіків [2, с. 214]. Хоча майже всі солдати – чоловіки, більшість чоловіків насправді не є солдатами, так само більшість вбивць – це чоловіки, більшість людей ніколи не вбивають і не здійснюють напад. Хоча жахлива кількість чоловіків гвалтує, більшість чоловіків цього не роблять. Таким чином в більшості суспільств люди структурно та міжособистісно домінують у більшості сфер. Важливо спробувати зрозуміти, як індивіди можуть бути одночасно привілейованими та пригніченими завдяки співіснуючим ієрархіям статі, раси, класу, віку тощо [3]. Такі ієрархії існують навіть серед чоловіків, які поділяють певні атрибутивні категорії та займають подібні соціальні позиції. Наприклад, відмова від алкогольних напоїв може сприймати деяких чоловіків як «менш мужніх» в очах інших чоловіків того ж класу та расового походження. Отже, шляхи, за допомогою яких різні конфігурації мужності підтримують домінування людей як соціальної групи у військових та цивільних суспільствах є множинними та складними. Коннелл, мабуть, найбільше пов'язаний з вивченням того, як різні типи мужності взаємопов'язані та перетинаються з іншими соціальними категоріями.